03.05.2013 г. / 09:55:12

Вяра

16.05 по еретическия, †03 май по църковния календар - Свв. мъченици Тимотей и Мавра

Страдание на светите мъченици Тимотей и Мавра († ок. 286 г.)

По време на гонението на християните, повдигнато от нечестивия римски император Диоклетиан, за преследване на християните в Тиваида бил назначен управителят Ариан. В числото на другите християни бил и Тимотей, църковен четец; той бил родом от селището Перапея, бил още млад на възраст и скоро преди това встъпил в брак с девицата Мавра. Двадесет дни след сключването на брака им той бил хванат от езичниците и доведен за разпит при управителя. Когато управителят го видял, най-напред попитал:

- Кой си ти и каква длъжност изпълняваш?

Тимотей отговорил:

- Аз съм християнин и четец в църквата Божия.

Управителят му казал:

- Не си ли чул за царския указ, заповядващ да бъдат предадени на мъки и дори на смърт всички, които не принасят жертви на нашите велики богове?

Тимотей отговорил:

- Аз от цялото си сърце вярвам и всецяло принадлежа на моя Господ, Иисус Христос, и затова не мога да принасям жертви на вашите богове.

Управителят Ариан продължил:

- Не виждаш ли оръдията, приготвени за мъчения и наредени около тебе?

Тимотей отговорил:

- Във всеки случай ти не виждаш ангелите Божии, които ме укрепяват.

Управителят казал на светеца:

- Дай ми твоите книги, за да мога да разбера вълшебната сила, скрита в тях.

Светецът отговорил:

- Безумни и лишени от разум човече! Нима ти не знаеш, че никой никога не предава децата си на смърт? А книгите, написани от мене, са мои деца: когато ги чета, пред мене предстоят ангелите Божии.

Управителят казал:

- Ето, ти нито искаш да принесеш жертва на нашите богове, нито да ни покажеш книгите си. Гледай твоето непослушание да не стане причина да бъдеш измъчван.

А свети Тимотей отговорил така:

- Аз няма да принеса жертва и няма да ти покажа книгите си, защото съм християнин.

Тогава управителят се разгневил и заповядал на слугите си да донесат две остри железни пръчки, нажежени до червено, и

да ги сложат в ушите на свети Тимотей. От непоносимата болка очите на мъченика изтекли и той не можел да види нищо. След това слугите на управителя казали на светеца:

- Тъй като ти не поиска да принесеш жертва на нашите богове, ето, сега загуби зрението си.

На това свети Тимотей отговорил:

- Телесните ми очи, които са видели много недобро, сега пострадаха, бидейки ослепени; но моите вътрешни, душевни очи просвещават душата ми.

След като светецът казал това, управителят заповядал да вържат ръцете му назад, да сложат парче дърво в устата му и да го закачат надолу с главата; за да увеличи страданията на светеца, мъчителят наредил да вържат тежък камък на шията му.

Когато слугите на управителя пристъпили към изпълнението на тази нечестива заповед, светецът, издигнал очи към небето, казал:

- Вярвам, че има Бог, пребиваващ на небесата, Който може да ме избави от тези мъчения.

Страданията, които изпитвал Тимотей, били толкова ужасни, че даже самите мъчители се изпълвали с жалост към него и молели управителя не толкова с жестокост, колкото с милост да склони Тимотей към изпълнение на царската заповед. При това, желаейки да умилостивят управителя, слугите му казали, че Тимотей само преди двадесет дни е встъпил в брак и че съпругата му е още много млада жена.

Като чул това, управителят заповядал да доведат пред съда съпругата на Тимотей и ѝ казал:

- Как се казваш?

- Името ми е Мавра - отговорила светицата.

Управителят ѝ казал:

- Дълбоко съчувствам на нещастието ти, тъй като ти, която си толкова млада, вече се готвиш да бъдеш вдовица. Аз ти заповядвам: облечи се в най-хубавите си дрехи, сплети косите си, украси лицето си и веднага иди при мъжа си; като отидеш при него, склони го да изпълни моята заповед, за да не станеш вдовица на толкова млада възраст. Ако го склониш, ще те наградя с много дарове, със злато и сребро.

Мавра направила всичко така, както ѝ заповядал управителят. Облякла се в хубави дрехи, отишла при мъжа си и го увещавала, да изпълни заповедта на управителя, и така да се избави от много мъки. Но съпругът ѝ не можел да ѝ каже нито дума, защото в устата му било сложено парче дърво, което му пречело да говори.

Тогава Мавра се върнала при управителя и започнала усърдно да го моли да даде разпореждане да бъде извадено дървото от устата на мъжа ѝ, за да може да говори. Управителят се съгласил да изпълни молбата ѝ. Дървото било извадено от устата на мъченика и Мавра отново отишла при свети Тимотей.

Светецът (който не виждал), като усетил благоуханието, идещо от одеждите на Мавра, гръмко извикал:

- Къде е моят баща, презвитер Пиколпос?

Баща му, стоящ недалече оттук, сред народа, и гледащ страданията на сина си, се приближил към него и попитал:

- Какво ти е нужно, възлюбени сине мой?

Тимотей отговорил:

- Моля те, татко, извърши едно добро дело за мене: вземи някаква вехта дреха и покрий лицето ми, за да не усещам уханието, идещо от дрехите на Мавра; то е пагубно за хората, то им подготвя адски мъки; този аромат е източник на пожелания, спътник на дявола; той е противен и мерзостен на светите и праведни хора.

Когато светецът спрял да говори, Мавра му казала:

- Възлюбени Тимотей! Защо така ме унижаваш? Нали с нищо не съм те оскърбила! Минали са едва двадесет дни, откакто сме се венчали с тебе, и ти още не си опознал характера ми, както и аз още не съм опознала както трябва твоя дом. Аз съм далече от този порок, в който ме обвиняваш, защото още на нито един мъж не съм обещала да се отдам. А сега, като те виждам в толкова големи мъки, горчиво плача за тебе и непоносимо страдам в сърцето си, задето ти търпиш мъчения несправедливо. Страданията ти уязвяват и моята душа, тъй като искаш да ме оставиш вдовица. Но може би ти си взел от някого пари назаем и нямайки с какво да изплатиш дълга, търпиш мъчения от заемодавците? Ако това е така, ще продадем най-скъпите си одежди и ще изплатим дълга; а ако търпиш толкова големи мъчения заради държавен дълг - заради данъци, които няма с какво да изплатиш, ето, пред тебе са всичките ни съдове, злато и одежди; продай всичко това и изплати данъка на царя.

След това свети Тимотей ѝ казал:

- Сестро моя, Мавра! Когато те видях с душевните си очи да излизаш от къщи, забелязах дявола, вървящ от дясната ти страна. Той имаше в ръката си ключ, с който обръщаше сърцето ти към светските утехи и привързаности.

На това Мавра казала:

- Брате мой, Тимотее! Аз търся тебе; после къде ще те намеря? Ето, ще дойде събота или неделя: кой ще чете твоите книги?

Свети Тимотей ѝ отговорил:

- Остави суетата на този свят и върви с мене на този доблестен подвиг. О, Мавра! Заради този подвиг Бог ще прости всичките ни грехове и ще ни удостои с благодатни венци в Своето царство.

Мавра казала:

- Когато идвах към тебе, сърцето ми наистина беше изпълнено със светски пристрастия, но още щом започна да говориш с мене, и Божията благодат ме осени. Знай, мой възлюбени брате, че аз желая същото, което и ти.

Свети Тимотей ѝ отговорил:

- Ако ти действително казваш истината, то отиди при управителя и изобличи неговото нечестие.

На това света Мавра казала:

- Боя се, брате мой, да не се изплаша, когато видя множеството оръдия за мъчения и разгневения управител. Боя се, че няма да претърпя лютите мъчения, защото съм още много млада, аз съм само на седемнадесет години.

Свети Тимотей ѝ отговорил:

- Уповавай се на нашия Господ и Бог Иисус Христос, и всички мъки ще бъдат за тебе като елей, изливащ се върху тялото ти, и като роса, освежаваща костите ти, и облекчаваща всичките ти страдания.

След това светият мъченик започнал да се моли за нея на Бога, казвайки така:

- Боже и Отче на всяка благодат, Който си изпратил помощ на тримата отроци, хвърлени в огнената пещ; избавил си Даниил от устата на лъвовете, чрез пророк Авакум си изпращал храна на пророка, помагал си не само в лъвовата яма, но и в огнената пещ, и си спасявал уповаващите се на Тебе, за свидетелство на Твоето човеколюбие, по силата на което Ти от пленниците си направил пророци и мъченици: Ти, Господи, погледни и сега на Твоята рабиня Мавра! Ти, Който си ни съединил чрез съпружеството, съедини ни и сега в този подвиг, за да не бъдем отлъчени от лика на светите Твои мъченици; Господи, дай ни сили мъжествено да претърпим всички мъчения и самата смърт, за да се посрамят всичките ни противници, които няма да бъдат в състояние да ни отлъчат от едната вяра в нашия Господ, Иисус Христос, на Когото подобава всяка слава, заедно с Отца и Светия Дух вовеки. Амин!

След като свети Тимотей се помолил на Бога за своята съпруга Мавра, тя, въодушевена от Светия Дух, отишла при управителя и заставайки пред него, му казала:

- О, нечестиви управителю! Ти обеща да ми дадеш сребро и злато, за да предам душата си на гибел; ти не желаеш нищо друго, освен да доведеш до гибел човешките души! Но ти няма да ме победиш с никакви съблазни, защото аз предстоя пред тебе, облечена във всеоръжието на нашия Господ и Бог.

Управителят Ариан казал на своите съветници и слуги:

- Нали ви казвах, че Тимотей е влъхва? Ето, той и жена си е омагьосал със своето вълшебство, внушавайки ѝ да се противи на нашата заповед.

След това, като се обърнал към Мавра, управителят ѝ казал:

- И ти заедно с Тимотей избираш смъртта вместо живота.

Помисли малко и ще видиш, че се лишаваш от този сладък живот и се предаваш на горчиви мъчения. Но може би ти, предвиждайки смъртта на мъжа си и това, че ще бъдеш вдовица, си решила да умреш заедно с него? В такъв случай не се смущавай и не скърби, защото няма да бъдеш вдовица: ще те дам за жена на един от най-добрите и богати мои стотници, за да се насладиш с него на този живот и да се възвеличиш още повече, тъй като ще имаш мъж, по-благороден от първия.

На това света Мавра отговорила:

- Аз се отрекох от всяка светска суета; затова и не се нуждая от твоя стотник, аз съм се венчала за Небесния Жених, Иисус Христос, Сина Божий; уповавайки се на Него, застанах пред тебе с мъжествено сърце и никак не се боя от твоя неправеден съд.

Разгневен, управителят заповядал да дърпат косите ѝ дотогава, докато не бъдат изскубани. След това казал на светата мъченица:

- Ето, косите ти вече са изскубани; съветвам те да принесеш жертва на боговете, за да не изпиташ много други, още по-тежки мъчения.

На това света Мавра отговорила:

- Сега ще позная, управителю, че Сам Христос ме приема при Себе Си и ми прощава греха, извършен поради незнание - този, че аз, послушала злия ти съвет, украсих косите си, за да прелъстя мъжа си; и ти добре направи, че ги изскуба, защото с отнемането на косите от мен се отнема голям грях; сега вече няма да служа за съблазън на околните, които ме наблюдават.

Като чул такива думи от светицата, управителят силно се разгневил и заповядал да отсекат пръстите на ръцете ѝ и да ги хвърлят настрана. А света Мавра му казала:

- И с това ми правиш добро, защото отнемаш от мен пръстите ми, с които си слагах суетни украшения; знай, че ти сам не разбираш това, което вършиш, защото чрез отсичането на пръстите ти ме очистваш от втория ми грях. Затова аз с веселие и радост стоя пред тебе, готова на всякакви мъки.

Управителят силно се удивил на изключителното търпение на светата мъченица. Свещеникът Пиколпос, бащата на Тимотей, намирайки се наблизо, сред народа, и наблюдаващ разпита на светците, се удивлявал на подвига на света Мавра и тихо ѝ казал:

- О, Мавро, честна моя дъще! Как си могла да понесеш отсичането на пръстите ти?

На това света Мавра му отговорила:

- Както ти, татко, си видял как отрязват клони от растенията в градината, с подобно чувство и аз гледах на отсичането на пръстите ми и затова не изпитвах никаква болка.

След всичко това управителят Ариан заповядал на дванадесет свои войници да напълнят с вода един голям котел и като го нагорещят, да хвърлят света Мавра в него. Когато водата закипяла и зашумяла от огъня, в котела била хвърлена света Мавра. Но стоейки в котела невредима, тя казала на управителя:

- Отново ти благодаря за това, че заповяда да ме умият и очистят от греховете ми, за да пристъпя с чисто сърце към моя Бог и да получа от Него венеца на вечния живот. Страданията, които претърпявам от тебе, ми дарят спасение от Христа и моя Господ. Но ти, изглежда избърза да ме хвърлиш в този котел, защото водата, която е в него, е много студена и аз никак не усещам топлината, както и преди не усещах другите мъки.

Силно разгневен, управителят започнал да мисли, че войниците, от състрадание към мъчениците, са излели горещата вода от котела и вместо нея са налели студена, за да запазят Мавра жива за своите плътски пожелания. Управителят начаса напуснал мястото си в съдилището и се приближил до котела, желаейки да узнае наистина ли е хладна водата, намираща се в него. Приближавайки се до котела, той казал на светицата:

- Полей ми малко вода на ръката, за да разбера дали водата в котела е хладна.

Светицата му отговорила:

- Тази вода е много студена и аз никак не усещам топлината. Затова, ако нямаш с какво да нагорещиш котела още по-силно, изпрати някой от слугите си при баща ми, който е дърводелец, и ще ти даде дърва; за да разпалиш огъня и да нагорещиш котела.

Като казала това, светицата изляла на ръката на управителя от кипящата вода в котела и ръката му веднага била изгорена така, че кожата от нея се свлякла; управителят силно завикал от болка и с удивление казал пред всички:

- Благословен е Господ, Богът на Мавра, и няма друг Бог, освен Него, чрез Когото сега се прославя Мавра.

Като казал това, той заповядал да освободят светицата. Но преди тя да успее да напусне мястото на мъченията, дяволът отново влязъл в сърцето на управителя и го подбудил да се противи на всички тези, които имали права вяра в Бога и пазели съвестта си чиста. Като извикал при себе си мъчениците, той ѝ казал:

- Мавро, не се уповавай и не се надявай на твоя Христос, но по-добре принеси жертва на нашите богове.

А светицата му отговорила:

- Аз няма да принеса жертва на идолите, защото имам Христа, Който ще ме защити.

На това управителят казал:

- Ще напълня устата ти с разпалени въглени, ако не принесеш жертва на нашите богове.

Светицата отговорила:

- Ти не разбираш това, което имаш намерение да направиш в безумието си: ти искаш да напълниш устата ми с горящи въглени, за да ме очистиш от греховете ми, извършени с езика и с устата. Защото и моят Господ - когато явил славата Си на пророк Исаия и го удостоил да чуе ангелското пение, за да го очисти от греховете му, изпратил при него един от серафимите, държащ в ръката си горящ въглен, взет с клещи от олтара; серафимът се докоснал с този въглен до устата на пророка и казал: “Ето, това се докосна до устата ти - и твоето беззаконие се отне от тебе, грехът ти се очисти”. И ако пророкът е получил прошка на греховете си чрез докосване на въглена до устата му, то моля те, напълни с горящи въглени не само устата ми, но и лицето ми, и главата ми, а също и цялото ми тяло обгърни с горящи въглени и го изгори, за да стана чрез това благоухание Христово. Бог, Който някога очистил греховете на пророка, ще очисти и мене от греховете ми.

Като чул такива думи от светицата, управителят се разгневил още повече и заповядал да донесат светилник, напълнен със сяра и смола, за да горят мъченицата. Народът, стоящ в близост до това място, и виждащ всичко, с гръмък глас започнал да вика към управителя:

- Докога ще измисляш нови и нови мъчения за младата жена! Престани да се гневиш, управителю, защото ние се

удивляваме на търпението ѝ.

Света Мавра се обърнала към народа и казала:

- Нека всеки от вас се грижи за своите дела: мъжете да изпълняват своите дела и задължения, жените - своите; за мене никой от вас да не се безпокои; аз не искам от никого помощ и защита, защото мой Защитник е Бог, на Когото се уповавам.

Когато мъчениците казала това, управителят заповядал да горят тялото ѝ със светилника. Светицата, гледайки към светилника, казала на управителя:

- Ти мислиш да ме изплашиш с този светилник, сякаш не си ме изпитал с предишните мъчения. Не ме ли потопи в големия, силно кипящ котел, и това не ми повреди с нищо, тъй като той се оказа напълнен със студена вода? Ти сам бе свидетел на това, че когато ръцете ти бяха попарени от водата и пострадаха от нея, аз никак не пострадах. Нима ти мислиш, че ще се изплаша от този неголям светилник? Ако искаш, управителю, разпали цяла пещ и ме хвърли в нея, и ще видиш силата на моя Христос, Чиято рабиня съм; вярвам, че няма да ме остави моят Бог, Който ме е призовал на този подвиг чрез моя блажен мъж Тимотей. Що се отнася до светилника, с който обгаряш тялото ми, за мен той е като утринна роса, слизаща на земята и помагаща да растат дървета и плодове.

Победен от думите на светата мъченица, потвърдени от самото дело и не знаейки какви мъки вече да измисли за света Мавра, управителят силно се натъжил. След това заповядал да разпънат на кръст Тимотей и Мавра, обръщайки ги с лице един към друг.

Когато светците отивали да бъдат разпънати, срещнала ги майката на Мавра и прегръщайки дъщеря си, казала:

- Дъще моя, Мавро! Защо изоставяш майка си, която те търси? Кой ще носи твоите украшения? За кого ще бъдат среброто, златото и твоите скъпоценни одежди, ако ти, дъще моя, не останеш жива?

Света Мавра отговорила на майка си така:

- Златото и среброто ще погинат, а одеждите ми ще бъдат изядени от молец; красотата на младото лице с времето ще повехне, а венецът, който ще ми дари Иисус Христос, ще остане неувяхващ во веки.

И майката не могла нищо да възрази на света Мавра. А мъченицата, изтръгвайки се от ръцете на майка си, тръгнала към мястото на разпятието и ѝ казала:

- Защо ме отвличаш от кръста и не ми даваш да се насладя на венеца от моя Господ, на Когото искам да се уподобя в смъртта си?

Тогава войниците разпънали светците, обръщайки ги с лице един към друг. Светците стояли на кръстовете си девет дни и девет нощи, като взаимно се утешавали. Свети Тимотей поучавал съпругата си до вечерта, а света Мавра увещавала съпруга си до сутринта. При това света Мавра казала на Тимотей:

- Да не се предадем на сън, за да не ни намери нашият Господ Иисус Христос, че спим, като дойде, и да не се разгневи на нас. В дома на човека, който не спи нощем, горящата свещ предотвратява идването на крадците, а при угаснала свещ крадецът лесно влиза в дома и го ограбва. Да бодърстваме и постоянно да се молим, за да ни намери нашият Господ, че търпеливо чакаме Неговото пришествие; както и за да не се приближи врагът към нас, намиращите се на кръста, и да не се осмели да ни оскърби.

След известно време света Мавра отново казала на Тимотей:

- Ободри се, брате мой, и прогони съня от себе си; бодърствай и разбери това, което видях: сякаш намираща се във възторг, стори ми се, че пред мене стоеше човек, държащ в ръката си чаша, пълна с мляко и мед. Този човек ми каза: - вземи и я изпий. - Но аз го попитах: - кой си ти? Той отговори: аз съм ангел Божий. Тогава му казах: - да се помолим на Господа. - И след това той ми каза: дошъл съм да облекча страданията ти. Видях, че си много гладна и жадна, тъй като досега не си вкусила никаква храна. - Аз отново му казах: - кой те накара да ми окажеш тази милост? И какво общо имаш ти с моето търпение и пост? Нима ти не знаеш, че Бог е силен да извърши и това, което е невъзможно за хората? - Когато се помолих, видях, че този човек отвръщаше лицето си на запад. По това разбрах, че това е било сатанинско изкушение; сатаната искаше да ни изкуси и на кръста. Скоро след това видението изчезна. После дойде друг човек и ми се стори, че той ме заведе на река от мляко и мед и ми каза: - пий. - Но аз отговорих: - вече ти казах, че няма да пия нито вода, нито каквото и да е друго земно питие, докато не изпия чашата на смъртта за Христа, моя Господ, която Той Сам ще разтвори за мен със спасението и безсмъртието на вечния живот. - Когато говорех това, този човек пи от реката и изведнъж изчезна и той самият, и реката заедно с него. Така аз видях трети мъж, прекрасен на вид; лицето му сияеше като слънце. Той ме взе за ръка, отведе ме на небето и ми показа престол, покрит с бяла одежда, и прекрасен венец. Удивена от такава красота, аз попитах мъжа, който ме отведе на небето: - чие е това, господине? - А той ми каза: - това е наградата за твоя подвиг, ето, за тебе е приготвен и престол, и одежда, и венец. - След това този мъж ме отведе още малко по-нагоре и ми показа друг престол, също така красиво устроен, и бяла одежда, и венец. И аз отново попитах довелия ме мъж: а това, чие е, господине? -

а той ми каза: - това е на твоя мъж, Тимотей. - Осмелих се да го попитам: - защо тези престоли се намират не редом, а на голямо разстояние един от друг? - А той ми отговори: защото има голяма разлика между тебе и твоя мъж. Нима не знаеш, че ти прие върху себе си мъченическия подвиг по негово увещание и затова той в известна степен е виновник за твоя венец. Но сега се върни в тялото си; утре в шестия час ще дойдат ангели Божии, за да вземат душите ви и да ги възнесат на небесата. Но продължавайте да бодърствате, за да не започне врагът отново да ви изкушава.

Света Мавра разказала това видение на своя брат Тимотей и те взаимно се утешавали в Господа.

Когато настъпил шестият час на десетия ден, дошли ангели Божии, за да вземат душите на светите мъченици. При това света Мавра, обръщайки се към народа, гледащ страданията ѝ, казала с висок глас:

- Братя и сестри! Спомнете си, че ние живеехме по човешки, когато пребивавахме сред хората; но след това живеехме по Бога, бидейки Божии раби. И ето, скоро ще получим безсмъртните венци от нашия Господ Иисус Христос. Също и вие, вършейки това, което изисква човешката природа, старайте се да вършите и другото, което е угодно на Бога; тогава ще получите прошка на греховете си и венци от нашия Владика и Бог.

Когато света Мавра завършила думите си, двамата светци предали честните си души в Божиите ръце. Така завършили страданията им, с венец на правдата от нашия Господ, Иисус Христос, на Когото се отдава слава с Отца и Светия Дух во веки. Амин.

Тропарь мучеников Тимофея чтеца и Мавры

глас 4

Мученицы Твои, Господи,/ во страданиих своих венцы прияша нетленныя от Тебе, Бога нашего,/ имуще бо крепость Твою,/ мучителей низложиша,/ сокрушиша и демонов немощныя дерзости. / Тех молитвами/ спаси души наша.

Кондак мучеников Тимофея чтеца и Мавры

глас 4

Многообразныя язвы претерпевше/ и венцы от Бога приемше,/ о нас молитеся ко Господу,/ память всесвященную вашу совершающих,/ превеликий Тимофее и преславная Мавро,/ еже умирити град и люди,/ Той бо есть верных утверждение.

ЧЕТИ-МИНЕИТЪ

buditeli.info © 2017